

Juledag

Tid og sted: Ødsted og Jerlev Kirker kl. 9.45 og 11.00,
tirsdag d. 25/12 2018

Skriftlæsninger

Es 9,1-6a

Hebr 1,1-5

Luk 2,1-14

Salmevalg

Velkommen igen, Guds engle små, 99

En rose så jeg skyde, 117

Hjerte, løft din glædes vinger, 114

Hør, hvor englesangen toner, 111

Julen har englelyd, 118

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra Kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i

Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: ”Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.” Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærs-kare, som lovpriste Gud og sang:

”Ære være Gud i det højeste og på jorden!
Fred til mennesker med Guds velbehag!”

Prædiken

Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys, lyset skinner for dem, der bor i mørkets land.

Her i det dybe vintermørke, her på årets mørkeste dage, hvor vi, der lever i norden, savner lys og varme, kan vi mærke på kroppen, ja helt ind i sjælen, hvor forløsende de ord fra Esajas' bog er: Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys.

Det var i mørket, at Jesus, Gudslyset, blev født; midt om natten, mens hyrderne lå ude på marken, uden for Betlehem, og holdt nattevagt over deres hjord. Og pludselig lyste himlen op; Guds herlighed strålede rundt om hyrderne, og der stod en engel foran dem.

Hyrderne, dem der sad i mørket og vågede, var de første der hørte, at der var født en frelser i Betlehem – i Davids by.

Er det hyrderne, der vandrer i mørket? Er det hyrderne, der skulle se det nye Gudslys? I hvert fald er deres tilstedeværelse i juleevangeliet af stor betydning, for det er hyrderne, der får at vide, at det nyfødte barn ikke blot

er et barn som andre, men at barnet er den salvede frelser, Guds søn.

Min mor var i Skotland i oktober for at besøge min søster. Hun bor på landet og er nabo til en gård med fåreavl og meget andet. Men der er også på gården en lille gårdbutik, hvor man kan købe noget af det, de fremstiller på gården. Blandt andet fåreskind. Og min mor gik over til gårdbutikken for at finde sig et fåreskind, hun kunne købe. Hun kiggede længe og mærkede efter, og endelig fandt hun et fåreskind, som hun syntes særligt godt om. Da hun skulle betale sagde fåreavleren: ”Ja, *han* var et godt får.” Min mor blev glad, for hun fik jo et ganske særligt fåreskind. Og sådan er det med den fåreavler, der ikke blot har får for at leve, men som *lever med sine får*. Den fåreavler, i dette tilfælde en kvinde, lærer sine får at kende; ikke blot som et nummer i rækken, men hun kan fortælle om fårene, beskrive dem hver for sig, hun har et forhold til dem, og kan sige noget om fårets kvaliteter og særheder. Og når det er slagtet og skindet skal sælges, ja så genkender hun stadig fåret på dets skind, for fåret var

hende ikke ligegyldigt: Hun passede på det, men fåret gjorde også hende levende.

Hyrdebilledet spiller en særlig rolle i juleevangeliet, både på grund af hyrderne på marken, men også fordi det nyfødte barn, Jesusbarnet, er af Davids slægt, og han bliver født i Davids by, i Betlehem – som Guds søn, ja, men altså også som Davids søn.

David, den sagnomspundne konge, *var hyrde*, og det var netop som hyrde, han vandt kongetronen, og det gjorde ham til en god konge. Og den dag han glemte, at han var hyrde, begyndte han at misbruge sin magt.

David skrev den vidunderlige Salme 23, Herren er min hyrde: Selv om jeg går i mørkets dal frygter jeg intet ondt, for du er hos mig... sådan lyder et af de smukke vers i Davidssalmen.

Men *hvorfor* fylder hyrderne og hyrdemetaforen så meget i juleevangeliet?

For alle os, der er vokset op i velfærdssamfundet med alle de goder og al den sikkerhed, der er forbundet med det, er hyrdelivet fjernt og næsten uforståeligt; og måske

kommer vi nemt til at idyllisere hyrdelivet, hvor vi ser hyrden som den rene, der ikke er fordærvet af magt og havesyge, én som intet ejer; men som alene har sine dyrs velbefindende for øje. Det er hyrden, der bærer rundt med lammet på skulderen, og som trofast og kærligt finder og hjælper det vildfarne får.

Men hyrdelivet har naturligvis ikke været den rene idyl, for det var et liv fuld af farer; vilde dyr lurede: I Bibelen hører vi om ulve, løver og bjørne. Men der var også røvere og forbrydere. Der var det omskiftelige vejr. Dage med voldsom hede, måneder med tørke, hvor det var svært at finde gode græsgange og få adgang til vand, nætter med mørke, og af og til med regn og storm, vinter med kulde. En hyrde måtte være udholdende og modig; en hyrde måtte kende fårenes behov; en hyrde måtte være en dygtig jæger; og en hyrde måtte for alt i verden have en stor kærlighed til sine får... for de krævede omsorg og pleje. De skulle malkes og klippes; de skulle føres rundt på markerne. Af og til skulle de slagtes.

Hyrdens liv og fårenes liv kunne ikke adskilles. De levede i symbiose, i et tæt fællesskab, med og af hinanden. De gjorde hinanden til dem, de var; uden hyrden var fårene fortabt, uden fårene havde hyrden intet formål.

Så hvorfor er det netop billedet af hyrderne, der har fået så stor betydning i juleevangeliet?

Jeg tror, det er for at sige os, at Jesus skulle være en hyrdegud – altså ikke en Gud for hyrderne, men en Gud, der er hyrde.

Og ligesom hyrdens liv er dybt forbundet med fårenes liv, sådan er Guds liv også dybt forbundet med vores. ”Jeg er den gode hyrde,” sagde Jesus senere i sit liv, da han fortalte om, hvorfor han var kommet til verden: ”Jeg kender mine får og mine får kender mig. Mine får hører min røst, og de følger mig, og jeg giver dem evigt liv, og de skal aldrig i evighed gå fortabt, og ingen skal rive dem ud af min hånd.”

Det er derfor, Gud blev menneske, for at kende og være kendt; for at være til i symbiosen, som en hyrde for sine får.

Hyrdekongen. Det er noget ganske andet end den store kejser Augustus, der ville tælle alle mennesker; ikke for at kende dem, men for at vide, hvor mange de var. Nej, det er ikke væsentligt for hyrdekongen, hvor mange får, han har. Det er derimod væsentligt for hyrdekongen at vide, *hvem* fårene er. Midt i folketællingen bliver Jesus født, som den frelser, der ikke tæller og ikke overvejer, hvor mange der måtte være plads til; men som alene ser den enkelte, som han eller hun er, og kan fortælle: Ja, *han* er et godt får!

Og vi kan vide os kendt af den hyrdegud, der kalder, og om hvis krybbe vi samles her i juledagene. Det barn er hyrden, og vi er hans får. Det er forunderligt at sige, men det siger vi jo, fordi der stråler sådan et lys ud af krybberummet, som vi bare må samles om; og pludselig står vi her, rundt om krybben, som en samlet hjord.

Og så kommer der naturligvis dage, hvor vi tænker, at vi ikke har brug for en hyrde, hvor vi synes, at vi ikke er som får, at vi da kan klare os selv; og vi kan blive hovmodige og selvhøjtidelige. Men af og til er vi som fortabte får, ensomme eller fyldt med vrede, og vi længes efter

fællesskab; vi længes efter hyrdens stemme, der kalder os ud af vores fortabthed. Stemmen nøjes ikke med at give os et nummer; nej stemmen kalder os ved navn, sådan som hyrden kaldte på opstandelsens morgen, da det første han sagde netop ikke var et tal, men et navn: Maria. Hun var som et fortabt får, men hun hørte hyrdens røst, og hun kendte ham.

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,
således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Kære himmelske far, vor Herre og vor Gud. Tak at du lod dig føde her på jorden, midt i blandt simple og almindelige mennesker, der ikke havde nogen særlig forudsætning for at forstå dine underværker; men som så mange andre mennesker alligevel formåede at tage vare på et lille barn,

at drage omsorg for et lille nyt menneske, der ikke selv formåede at overleve uden familiens hjælp.

Herre, vor Gud, himmelske Far! Lad din julefred og juleglæde sænke sig over hvert menneske på jorden. Lad de ensomme mærke din nærhed, lad de fattige og undertrykte få en smag af dit rige, mæt de sultne, giv husly til de hjemløse og vær hos de fangne.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet. Giv dem trosskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker.